# Uprawnienia SEP: dlaczego informatyk potrzebuje papieru elektryka

**Poziom: podstawy** **Dotyczy: świadectwo kwalifikacyjne grupy 1 (elektryczne)**

**Czas: ~15 min**

*Ta strona otwiera książkę o uprawnieniach SEP: skąd się wzięło Stowarzyszenie Elektryków Polskich i obowiązek świadectw kwalifikacyjnych, jak wygląda droga do takiego świadectwa i dlaczego administrator w Zielonej sam je zdobywa, zamiast wzywać elektryka do każdej awarii.*

**Skróty użyte na tej stronie (4)**

| Skrót | Co znaczy |
|---|---|
| **IT** | Information Technology: dział albo praca związana z komputerami i infrastrukturą firmy |
| **SEP** | Stowarzyszenie Elektryków Polskich: wydaje świadectwa kwalifikacyjne elektryków |
| **UPS** | Uninterruptible Power Supply: zasilacz awaryjny, podtrzymuje zasilanie urządzeń na czas zaniku napięcia z sieci |
| **URE** | Urząd Regulacji Energetyki: organ, którego Prezes wydaje koncesje energetyczne i powołuje komisje kwalifikacyjne SEP |

# Skąd się wzięło

Stowarzyszenie Elektryków Polskich powstało 9 czerwca 1919 roku w Warszawie, na zjeździe zwołanym po uchwale wcześniejszego zjazdu elektrotechników w Krakowie z 1912 roku oraz po zebraniu kierowników elektrowni tego samego roku. Pierwszym prezesem został profesor Mieczysław Pożaryski, a tymczasowy zarząd tworzyli między innymi Kazimierz Drewnowski i Kazimierz Szpotański. Stowarzyszenie działa do dziś jako organizacja naukowo-techniczna: prowadzi szkolenia, wydaje publikacje i organizuje konferencje branżowe. Świadectwa kwalifikacyjne wydaje komisja kwalifikacyjna powołana przez Prezesa URE, a taka komisja może działać między innymi przy SEP, stąd nazwa „uprawnienia SEP", która przylgnęła do nich w mowie potocznej na tyle mocno, że używamy jej też w tej książce.

Obowiązek posiadania świadectwa wynika z ustawy z dnia 10 kwietnia 1997 roku Prawo energetyczne, a konkretnie z jej artykułu 54: kto samodzielnie zajmuje się eksploatacją urządzeń, instalacji i sieci energetycznych, musi mieć kwalifikacje potwierdzone przez komisję kwalifikacyjną. Szczegółowy tryb tego potwierdzania określa rozporządzenie wykonawcze do tego artykułu. Aktualnie obowiązującym aktem jest rozporządzenie Ministra Klimatu i Środowiska z 1 lipca 2022 roku (Dz.U. 2022 poz. 1392), które zastąpiło wcześniejsze rozporządzenie z 2003 roku. Do obu tych aktów wracamy jeszcze w tej książce, na stronie Regulacje prawne.

# Jak to działa w jednym obrazku

**Pojęcie: grupa uprawnień.** Podział świadectw kwalifikacyjnych według rodzaju energii, którego dotyczą urządzenia. Grupa 1 obejmuje urządzenia elektroenergetyczne, grupa 2 urządzenia cieplne, a grupa 3 urządzenia gazowe, i każdą z nich zdaje się jako osobne postępowanie kwalifikacyjne.

**Pojęcie: uprawnienia eksploatacyjne (E).** Prawo do samodzielnej pracy przy urządzeniach danej grupy: obsługi, konserwacji, remontów, montażu i pomiarów.

**Pojęcie: uprawnienia dozorowe (D).** Prawo do kierowania pracą osób z uprawnieniami E oraz do nadzoru nad eksploatacją, bez samodzielnego wykonywania prac przy urządzeniu. Jedna osoba może mieć oba rodzaje naraz, bo to dwa osobne egzaminy.

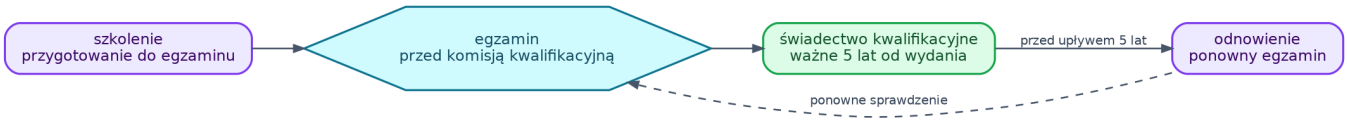


*Droga do świadectwa kwalifikacyjnego: szkolenie, egzamin przed komisją i odnowienie (kliknięcie otwiera pełny rozmiar)*

Od 3 lipca 2021 r. każde świadectwo kwalifikacyjne jest ważne pięć lat od wydania, bez wyjątków (art. 54 ust. 1aa Prawa energetycznego, dodany nowelizacją z 20 maja 2021 r.). Świadectwa wydane wcześniej bezterminowo albo na dłużej niż pięć lat miały okres przejściowy i straciły ważność 3 lipca 2026 r., więc kto ma stare „dożywotnie” świadectwo, musi zdać egzamin ponownie. Szczegóły rozwijamy na stronie Czym są uprawnienia SEP i kto ich potrzebuje.

# Dlaczego Zielona

W serwerowni Zielonej w Pamiątkowie administrator dotyka na co dzień kilku urządzeń elektroenergetycznych: rozdzielnicy, z której zasilana jest cała serwerownia, zasilaczy UPS podtrzymujących klaster `hv01` i `hv02` w razie zaniku napięcia, oraz listew zasilających w szafach rack, do których podłączone są pozostałe serwery. Firmy z własnym agregatem prądotwórczym na wypadek dłuższej awarii mają do pilnowania jeszcze jedno takie urządzenie.

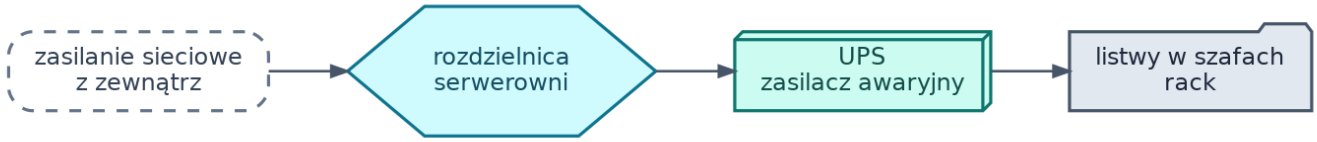


*Droga zasilania w serwerowni: od sieci zewnętrznej przez rozdzielnicę i UPS do listew w szafach (kliknięcie otwiera pełny rozmiar)*

Wymiana bezpiecznika w rozdzielnicy, wymiana akumulatora w UPS-ie czy przełożenie wtyczki w listwie to w rozumieniu ustawy Prawo energetyczne eksploatacja urządzenia elektroenergetycznego, niezależnie od tego, jak prosta wydaje się dana czynność. Artykuł 54 tej ustawy zabrania pracodawcy dopuszczać do takiej pracy osobę bez świadectwa. Zespół IT Zielonej liczy dwie osoby i nie zatrudnia zawodowego elektryka na etacie, więc administratorzy sami zdobywają świadectwo grupy 1 w zakresie E, zamiast wzywać zewnętrzną firmę do każdej wymiany bezpiecznika.

> **Z ŻYCIA WZIĘTE**
>
> Drugi tydzień pracy Tomka. W piątek po godzinach UPS w serwerowni zaczyna piszczeć, a wskaźnik pokazuje rozładowany akumulator. Tomek, który w domu sam wymieniał akumulator w UPS-ie do komputera, sięga po śrubokręt, żeby zrobić to samo w szafie rack. Starszy administrator zatrzymuje go w progu: bez świadectwa grupy 1 w zakresie E nikt w Zielonej nie ma prawa samodzielnie ingerować w urządzenie zasilane z rozdzielnicy serwerowni, choćby naprawa miała poczekać do poniedziałku.

# Mapa tej książki

| Strona | Na jakie pytanie odpowiada |
|---|---|
| 0. Uprawnienia SEP: dlaczego informatyk potrzebuje papieru elektryka | Skąd wzięły się uprawnienia SEP i dlaczego dotyczą też administratora IT |

| Strona | Na jakie pytanie odpowiada |
|---|---|
| 1. Czym są uprawnienia SEP i kto ich potrzebuje | Jakie grupy i rodzaje świadectw istnieją i kogo obowiązują |
| 2. Regulacje prawne | Jakie przepisy nakładają obowiązek posiadania uprawnień |
| 3. Organizacja pracy przy urządzeniach elektroenergetycznych | Jak bezpiecznie zorganizować pracę przy urządzeniu i kto za co odpowiada |
| 4. Prąd, wielkości i zależności | Czym jest prąd i jak policzyć napięcie, natężenie, moc i opór |
| 5. Działanie prądu na organizm i zagrożenia | Co prąd robi z organizmem i od czego zależy skutek porażenia |
| 6. Pierwsza pomoc przy porażeniu prądem | Jak pomóc osobie porażonej prądem, krok po kroku |
| 7. Ochrona przeciwporażeniowa | Jakimi środkami zapobiega się porażeniu i co robi instalacja przy uszkodzeniu |
| 8. Układy sieci TN, TT, IT | Jak zbudowana sieć wpływa na skuteczność ochrony przy uszkodzeniu |
| 9. Aparaty zabezpieczające | Jakie urządzenia fizycznie wyłączają zasilanie i przed czym każde chroni |
| 10. Pomiary ochronne | Jak sprawdzić, że zabezpieczenia rzeczywiście działają |
| 11. Magazyny energii: nowe przepisy, bezpieczeństwo i co to znaczy dla serwerowni | Co obowiązuje, a co jest projektem w sprawie magazynów energii i baterii w serwerowni |

**Powiązane:** Czym są uprawnienia SEP i kto ich potrzebuje · Regulacje prawne

**Źródła:** sep.com.pl/organizacja/powstanie-sep.html · isap.sejm.gov.pl, Ustawa z dnia 10 kwietnia 1997 r. Prawo energetyczne (Dz.U. 1997 nr 54 poz. 348), art. 54 · isap.sejm.gov.pl, Rozporządzenie Ministra Klimatu i Środowiska z dnia 1 lipca 2022 r. w sprawie szczegółowych zasad stwierdzania posiadania kwalifikacji przez osoby zajmujące się eksploatacją urządzeń, instalacji i sieci (Dz.U. 2022 poz. 1392) · Obwieszczenie Marszałka Sejmu z dnia 15 stycznia 2026 r. w sprawie ogłoszenia jednolitego tekstu ustawy Prawo energetyczne (Dz.U. 2026 poz. 43) · sep.com.pl, informacje o komisjach kwalifikacyjnych

---

Revision #29
Created 2026-09-28 05:52:43 UTC by Tomasz Konieczny
Updated 2026-10-26 14:16:32 UTC by Tomasz Konieczny